

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ		
ΤΜΗΜΑ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Μεταπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	ΧΝΑ-Α03	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	1
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κατανοώντας την Υγεία και τους Προσδιοριστές της		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις	3	7,5	
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Γενικού υποβάθρου - Υποχρεωτικό		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	-		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	-		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	https://eclass.hmu.gr/courses/SW355/		

(2) ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Μαθησιακά Αποτελέσματα
<p>Το κυρίαρχο μοντέλο ερμηνείας των διαφορών στις εκβάσεις της υγείας και της ασθένειας εστιάζει υπέρμετρα σε βιολογικούς και γενετικούς παράγοντες και ατομικές επιλογές, και αμελεί να συμπεριλάβει συστηματικά τους ευρύτερους κοινωνικούς και πολιτικούς παράγοντες που τις καθορίζουν. Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει μια ολοκληρωμένη διερεύνηση της πολύπλευρης φύσης της υγείας, της αναπηρίας και των προσδιοριστών τους, εξετάζοντας την ιστορική τους εξέλιξη και τους σύγχρονους ορισμούς τους. Οι φοιτητές/τριες θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με το σύγχρονο κοινωνικό μοντέλο κατανόησης και προσέγγισης της αναπηρίας, καθώς και των κοινωνικών προσδιοριστικών παραγόντων της υγείας και των ανισοτήτων στην υγεία. Το μάθημα διερευνά την περίπλοκη σχέση μεταξύ των κοινωνικών δικτύων, του κοινωνικού κεφαλαίου και των επιπτώσεών τους σε δείκτες υγείας, παρέχοντας μια ολιστική προσέγγιση για την κατανόηση της υγείας. Η εις βάθος ανάλυση των εκθέσεων στην πρώιμη ζωή και η σύνδεσή τους με τις χρόνιες ασθένειες, μέσα από μελέτες μητέρας-παιδιού, αποτελεί επίσης σημαντική εστίαση του μαθήματος. Επιπλέον, οι φοιτητές/τριες θα διερευνήσουν τη σχέση της προσωπικότητας με την υγεία, θα αναλύσουν τους βιολογικούς, ψυχολογικούς και κοινωνικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην ψυχική ασθένεια και θα κάνουν κριτική αποτίμηση της αλληλεπίδρασης της κλιματικής αλλαγής και της υγείας. Παράλληλα, στη διάρκεια του μαθήματος, δίνεται έμφαση στην κατανόηση της σχέσης αιτίου-αποτελέσματος και του πολύπλοκου ιστού της αιτιότητας στην υγεία. Τέλος, το μάθημα διαπραγματεύεται το παράδοξο της πρόληψης και εισάγει τη διπλή στρατηγική για την πρόληψη στην υγεία, εξοπλίζοντας τους φοιτητές/τριες με μια ολοκληρωμένη κατανόηση των καθοριστικών παραγόντων που διαμορφώνουν τις</p>

εκβάσεις υγείας και των στρατηγικών για την προαγωγή της.

Το μάθημα προσφέρεται σε μεταπτυχιακό επίπεδο και τα μαθησιακά αποτελέσματα ανταποκρίνονται στο επίπεδο 7 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων για τη διά βίου μάθηση (ΕΠΕΠ). Με βάση τα παραπάνω, μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι φοιτητές/τριες αναμένεται να έχουν αποκτήσει τα εξής:

Γνώσεις. Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

1. Αναγνωρίζουν τις πολλαπλές διαστάσεις της υγείας.
2. Διατυπώνουν τις διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις του βιο-ιατρικού και του ψυχοκοινωνικού μοντέλου για την υγεία, τη νόσο, την αρρώστια και την ασθένεια.
3. Αξιολογούν την έννοια της προσαρμογής στη νόσο και την ασθένεια.
4. Κατανοούν τους ποικίλους ορισμούς της υγείας από τον πληθυσμό.
5. Συνοψίζουν τις βασικές αρχές του ιατρικού και του κοινωνικού μοντέλου της αναπηρίας.
6. Αναγνωρίζουν τις διαφορές μεταξύ βλάβης, ανικανότητας και αναπηρίας.
7. Εξηγούν το πώς κοινωνικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες καθορίζουν την εμπειρία της αναπηρίας.
8. Διακρίνουν τους διαφορετικούς τύπους εμποδίων που αντιμετωπίζουν τα άτομα με αναπηρία.
9. Ορίζουν τι είναι η κοινωνική επιδημιολογία και περιγράφουν τους κοινωνικούς προσδιοριστές της υγείας.
10. Κατανοούν την αλληλεπίδραση μεταξύ ατομικής επιλογής και κοινωνικού περιβάλλοντος.
11. Ορίζουν την ψυχική υγεία σύμφωνα με τον ΠΟΥ.
12. Κατανοούν την έννοια της ψυχιατρικής επιδημιολογίας και γνωρίζουν τον επιπολασμό των ψυχικών διαταραχών και των διαταραχών της διάθεσης.
13. Γνωρίζουν τις κύριες θεωρίες της προσωπικότητας, καθώς και τις κύριες θεωρίες που συνδέουν την προσωπικότητα με την υγεία.
14. Περιγράφουν τη σχέση μεταξύ ψυχικών διαταραχών και γενικών ιατρικών καταστάσεων.
15. Γνωρίζουν τους μηχανισμούς επίδρασης των βιολογικών παραγόντων στην ψυχική υγεία.
16. Κατανοούν ότι κάθε ασθένεια έχει μια ιδιαίτερη κατανομή που εξαρτάται από χαρακτηριστικά των ατόμων, του τόπου και του χρόνου.
17. Κατανοούν τη διαφορά μεταξύ αιτιολογικής σχέσης και απλής στατιστικής συσχέτισης.
18. Αξιολογούν κριτικά τα κριτήρια αιτιότητας του Hill.
19. Γνωρίζουν τι είναι οι μελέτες μητέρας-παιδιού.
20. Περιγράφουν γιατί είναι σημαντικά τα πρώτα χρόνια της ζωής και τη σημασία των πρώιμων εκθέσεων για την ανάπτυξη της παχυσαρκίας και άλλων χρόνιων νοσημάτων.
21. Αναγνωρίζουν τις διαφορετικές επιδράσεις σε βρέφη διαφορετικού βιολογικού φύλου (αγόρια - κορίτσια).
22. Περιγράφουν τι έχει βρεθεί για τη σχέση των πρώιμων εκθέσεων με την παχυσαρκία και άλλους καρδιομεταβολικούς παράγοντες κινδύνου αλλά και τα αναπνευστικά προβλήματα.
23. Ορίζουν το 'παράδοξο της πρόληψης' σύμφωνα με τον Geoffrey Rose.

Δεξιότητες. Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

1. Αναλύουν κριτικά την αλληλεπίδραση μεταξύ των χαρακτηριστικών της προσωπικότητας και των συσχετίσεων της με την υγεία.
2. Αναλύουν την επίδραση των κοινωνικών ανισοτήτων στην υγεία και την επίδραση του κοινωνικού περιβάλλοντος σε διάφορους δείκτες υγείας.
3. Διαφοροποιούν μεταξύ επίμονων και μη επίμονων οργανικών ρύπων και των επιδράσεών τους σε δείκτες υγείας.
4. Αξιολογούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα διαφόρων στρατηγικών πρόληψης στην υγεία.

Ικανότητες. Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να:

1. Σχεδιάζουν στρατηγικές που απευθύνονται σε άτομα υψηλού κινδύνου και σε όλο τον πληθυσμό.
2. Υλοποιούν παρεμβάσεις με βάση τα κοινωνικά δίκτυα για τη βελτίωση της υγείας των ατόμων και του πληθυσμού.

Γενικές Ικανότητες

Το μάθημα αποσκοπεί στο να αποκτήσουν οι φοιτητές/τριες τις εξής γενικές ικανότητες:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών
- Αυτόνομη εργασία
- Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας και ευαισθησίας σε θέματα φύλου
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον
- Λήψη αποφάσεων
- Ομαδική εργασία
- Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης
- Σεβασμό στην διαφορετικότητα και πολυπολιτισμικότητα

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Διαχρονική εξέλιξη και σύγχρονοι ορισμοί των εννοιών της υγείας, της νόσου, της αρρώστιας και της ασθένειας.
- Σύγχρονοι ορισμοί και μοντέλα προσέγγισης της αναπηρίας.
- Μη ορατές αναπηρίες και νευροδιαφορετικότητα.
- Κοινωνικοί προσδιοριστές της υγείας και κοινωνικές ανισότητες στην υγεία.
- Κοινωνικά δίκτυα, κοινωνικό κεφάλαιο και υγεία.
- Πρώιμες εκθέσεις και χρόνια νοσήματα. Μελέτη μητέρας παιδιού Κρήτης – Μελέτη Ρέα.
- Προσωπικότητα και υγεία (μέρος I & II).
- Βιολογικοί, ψυχολογικοί και κοινωνικοί παράγοντες της ψυχικής νόσου (μέρος I & II).

- Σχέση αιτίας / αποτελέσματος και ο ιστός της αιτιότητας.
- Το παράδοξο της πρόληψης και η διπλή στρατηγική για την πρόληψη στην υγεία.

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	<p>Η διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διαδραστικές δια ζώσης και εξ'αποστάσεως εισηγήσεις (lectures), με επιπλέον κριτικό σχολιασμό μελετών περίπτωσης / σύγχρονης βιβλιογραφίας, ασκήσεις και ομαδικές εργασίες κατά τη διάρκεια του μαθήματος (Seminars). • Προβολή μέρους εκπομπών / ντοκιμαντέρ (π.χ. TedTalks) και αναστοχαστική συζήτηση (reflective discussion). 													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	<p>Προβολή διαφανειών και βίντεο. Χρήση της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class για πρόσβαση στις διαφάνειες/επ. άρθρα. Με τη χρήση της ίδιας πλατφόρμας και του teachers.hmu.gr, συχνή επικοινωνία με τους φοιτητές/τριες για ότι σχετίζεται με την εκπαιδευτική διαδικασία και την ακαδημαϊκή ζωή.</p>													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="646 954 978 1021">Δραστηριότητα</th> <th data-bbox="978 954 1313 1021">Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="646 1021 978 1088">Διαλέξεις, Σεμινάρια και Διαδραστική διδασκαλία</td> <td data-bbox="978 1021 1313 1088">39</td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 1088 978 1155">Συγγραφή ατομικής εργασίας</td> <td data-bbox="978 1088 1313 1155">50</td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 1155 978 1267">Μελέτη και ανάλυση άρθρων – βιβλιογραφίας - Αυτοτελής Μελέτη</td> <td data-bbox="978 1155 1313 1267">95</td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 1267 978 1335">Διόρθωση εργασίας από ομότιμους</td> <td data-bbox="978 1267 1313 1335">6</td> </tr> <tr> <td data-bbox="646 1335 978 1368">Σύνολο Μαθήματος</td> <td data-bbox="978 1335 1313 1368">190</td> </tr> </tbody> </table>		Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου	Διαλέξεις, Σεμινάρια και Διαδραστική διδασκαλία	39	Συγγραφή ατομικής εργασίας	50	Μελέτη και ανάλυση άρθρων – βιβλιογραφίας - Αυτοτελής Μελέτη	95	Διόρθωση εργασίας από ομότιμους	6	Σύνολο Μαθήματος	190
Δραστηριότητα	Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου													
Διαλέξεις, Σεμινάρια και Διαδραστική διδασκαλία	39													
Συγγραφή ατομικής εργασίας	50													
Μελέτη και ανάλυση άρθρων – βιβλιογραφίας - Αυτοτελής Μελέτη	95													
Διόρθωση εργασίας από ομότιμους	6													
Σύνολο Μαθήματος	190													
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ</p>	<p>Το μάθημα έχει τρεις (3) μορφές αξιολόγησης:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τελικές γραπτές εξετάσεις με Ερωτήσεις Πολλαπλής Επιλογής κατά την διάρκεια της εξεταστικής περιόδου του Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου. <i>Βαρύτητα γραπτής εξέτασης: 75% του τελικού βαθμού.</i> 2. Μια ατομική εργασία η οποία περιγράφεται σε άλλο έγγραφο. <i>Βαρύτητα γραπτής εργασίας: 20% του τελικού βαθμού. Λεπτομέρειες και οδηγίες για την εργασία μπορείτε να βρείτε στο eclass στον φάκελο ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΞΑΜΗΝΟΥ</i> 3. Αξιολόγηση εργασίας από ομότιμους (peer review): <i>5% του τελικού βαθμού.</i> <p>Όλα τα βαθμολογημένα γραπτά είναι προσβάσιμα από τους/τις φοιτητές/τριες</p> <p>Γλώσσα αξιολόγησης: Ελληνικά</p>													

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:

- **Αλεξιάδου Ε. Α.** (2020). Αναπηρία και ανισότητες στην υγειονομική περίθαλψη στην Ελλάδα υπό την οπτική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 37(1):98-105.
- **Γαλάνης Π. & Σπάρος Λ.** (2004). Αλληλεπίδραση καπνίσματος και αμιάντου στην εμφάνιση του καρκίνου του πνεύμονα. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 21(2), 148-160.
- **Γαλάνης Π. & Σπάρος Λ.** (2004). Βιολογική και στατιστική αλληλεπίδραση. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 21(2), 123-136.
- **Κούτρα Λ., Τόγκας Κ., Αλεξιάς Γ., Σαββάκης Μ., & Στρατοπούλου Ι.** (2018). Σωματικές εμπειρίες, εικόνα σώματος και κοινωνική ταυτότητα ατόμων με τυφλότητα: ποιοτική μελέτη στην Ελλάδα. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 150, 151–184.
- **Μυριδάκης και συν.** (2016). Μελέτη των επιπέδων έκθεσης σε φθαλικούς εστέρες, δισφαινόλη-Α, παραβένια και οργανοφωσφορικές ενώσεις στην κοορτή μητέρας-παιδιού «ΡΕΑ». 6ο Τακτικό Εθνικό Συνέδριο Μετρολογίας, Αθήνα.
- **Οικονόμου Χαράλαμπος.** (2005) Κοινωνιολογία της Υγείας: Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις. Εκδόσεις Διόνικος. Κεφάλαιο 1.2.1: Το βιοϊατρικό παράδειγμα. Κεφάλαιο 1.2.3: Οι πεπονηθείσες του κοινού για την υγεία και την αρρώστια.
- **Παπουτσάκη Κ. & Μπακοπούλου Φ.** (2023). Αναπτυξιακές Διαταραχές και Αναπηρίες: από τη Διάγνωση στην Παρέμβαση. Κάλλιπος Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- **Φρούντα Μ.** (2023). Υγεία [Κεφάλαιο 1]. Στο Φρούντα Μ., Μιχαλοπούλου Ε., Μιχαλοπούλου Α., & Παρτσαλάκη Ι. 2023. Ενωσιολογική φαρέτρα Αγωγής Υγείας. Κάλλιπος Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις.
- **Χαρίσης Α.** (2020). Κινητικές αναπηρίες και κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα: μια πρώτη προσέγγιση. Σειρά: Κοινωνική Πολιτική. Νο 3, Αθήνα.
- **Allen J., Balfour R., Bell R., & Marmot M.** (2014). Social determinants of mental health. *International Review of Psychiatry*, 26(4), 392-407.
- **Anglin D. M., Ereshefsky S., Klaunig M. J., Bridgewater M. A., Niendam T. A., Ellman L. M., ... & van der Ven E.** (2021). From womb to neighborhood: a racial analysis of social determinants of psychosis in the United States. *American Journal of Psychiatry*, 178(7), 599-610.
- **Cañadas-De la Fuente G. A., Vargas C., ... Cañadas G. R. & Emilia I.** (2015). Risk factors and prevalence of burnout syndrome in the nursing profession. *International Journal of Nursing Studies*, 52(1), 240-249.
- **Chatzi L., Leventakou V., Vafeiadi M., Koutra K., ... & Kogevinas M.** (2017). Cohort profile: the mother-child cohort in Crete, Greece (Rhea Study). *International Journal of Epidemiology*, 46(5), 1392-1393k.
- **Christakis N. A. & Fowler J. H.** (2007). The spread of obesity in a large social network over 32 years. *New England Journal of Medicine*, 357(4), 370-379.
- **Descarpentrie A., Calas L., Cornet M., Heude B., Charles M. A., Avraam D., ... & Lioret S.** (2023). Lifestyle patterns in European preschoolers: Associations with socio-demographic factors and body mass index. *Pediatric Obesity*, e13079.
- **Dominguez S. & Arford T.** (2010). It is all about who you know: Social capital and health in low-income communities. *Health Sociology Review*, 19(1), 114-129.
- **Frank L. D., Saelens B. E., Powell K. E., & Chapman J. E.** (2007). Stepping towards causation: do built environments or neighborhood and travel preferences explain physical activity, driving, and obesity? *Social Science & Medicine*, 65(9), 1898-1914.
- **Goel M. S., McCarthy E. P., Phillips R. S., & Wee C. C.** (2004). Obesity among US immigrant subgroups by duration of residence. *JAMA*, 292(23), 2860-2867.
- **Ioannidis J. P.** (2005). Contradicted and initially stronger effects in highly cited clinical research. *JAMA*, 294(2), 218-228.

- **Krieger N.** (1994). *Epidemiology and the web of causation: has anyone seen the spider?* *Social Science & Medicine*, 39(7), 887-903.
- **Kritsotakis G., Μαϊόβης Π., Κούτης Α., Φιλαλήθης Τ.** (2009). Ατομική και οικολογική επίδραση κοινωνικών παραγόντων στους δείκτες υγείας: η περίπτωση του κοινωνικού κεφαλαίου. *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*, 26(4), 523-535.
- **Kritsotakis G., Galanis P., Papastefanakis E., Meidani F., Philalithis A.E., Kalokairinou A., Sourtzi P.**(2017). *Attitudes towards people with physical or intellectual disabilities among nursing, social work, and medical students.* *Journal of Clinical Nursing*, 26:4951–4963.
- **Kritsotakis G., Vassilaki M., Melaki V., Georgiou V., Philalithis A. E., ... & Koutis A.** (2013). *Social capital in pregnancy and postpartum depressive symptoms: A prospective mother–child cohort study (the Rhea study).* *International Journal of Nursing Studies*, 50(1), 63-72.
- **Loukisas T. D. & Papoudi D.** (2016). *Mothers’ experiences of children in the autistic spectrum in Greece: Narratives of development, education, and disability across their blogs.* *International Journal of Disability, Development, and Education*, 63(1), 64-78.
- **Murray R. M., Sideli L., La Cascia C., & La Barbera D.** (2015). *Bridging the gap between research into biological and psychosocial models of psychosis.* *Shanghai Archives of Psychiatry*, 27(3), 139.
- **Nikčević A. V., Marino C., Kolubinski D. C., Leach D., & Spada M. M.** (2021). *Modelling the contribution of the Big Five personality traits, health anxiety, and COVID-19 psychological distress to generalised anxiety and depressive symptoms during the COVID-19 pandemic.* *Journal of Affective Disorders*, 279, 578-584.
- **Oshio A., Taku K., Hirano M., & Saeed G.** (2018). *Resilience and Big Five personality traits: A meta-analysis.* *Personality and Individual Differences*, 127, 54-60.
- **Papadopoulou E., Haug L. S., Sakhi A. K., ... & Chatzi L.** (2019). *Diet as a source of exposure to environmental contaminants for pregnant women and children from six European countries.* *Environmental Health Perspectives*, 127(10), 107005.
- **Remes O., Mendes J. F., & Templeton P.** (2021). *Biological, psychological, and social determinants of depression: a review of recent literature.* *Brain Sciences*, 11(12), 1633.
- **Rose G.** (2001). *Sick individuals and sick populations.* *International Journal of Epidemiology*, 30(3), 427-432. (Αρχική δημοσίευση: Rose G. *Sick individuals and sick populations.* *International Journal of Epidemiology*, 1985;14(1): 32-38).
- **Smith K. P. & Christakis N. A.** (2008). *Social networks and health.* *Annual Review of Sociology*, 34(1), 405-429.
- **Timothy L. Lash, Tyler J. Vander Weele, Sebastien Haneuse, Kenneth J. Rothman.** (2022). *Σύγχρονη Επιδημιολογία (4η αμερικανική - 1η ελληνική).* Εκδόσεις Utopia.
- **Vrijheid M., Fossati S., Maitre L., Márquez S., ... & Chatzi L.** (2020). *Early-life environmental exposures and childhood obesity: an exposome-wide approach.* *Environmental Health Perspectives*, 128(6), 067009.

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- American Journal of Public Health
- British Journal of Social Work
- Disability and Rehabilitation
- Disability Studies Quarterly
- European Journal of Clinical Nutrition
- European Journal of Public Health
- International Journal of Epidemiology
- International Journal of Nursing Studies
- Journal of Advanced Nursing

- Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities
- Journal of Clinical Nursing
- Journal of Disability Policy Studies
- Journal of Gerontological Social Work
- Public Health Nutrition
- Research in Developmental Disabilities
- Scandinavian Journal of Disability Research
- Social Science & Medicine
- Social Work in Health Care